dosar nr.1-19142214-05-21rji-21022023 Judecătoria Cimișlia, judecător Victor Potlog

D E C I Z I E
în numele Legii

07 august 2023 mun.Cahul

Colegiul judiciar al Curţii de Apel Cahul
în componenţa:
preşedintele şedinţei de judecată, judecător Vitalie Movilă
judecătorii Serghei Pilipenco, Evghenii Dvurecenschii
cu participarea:
condamnatului Acriș Ivan
avocatului Vasile Soltan
interpretului Ludmila Moldovanu

a judecat în şedinţă publică recursul declarat de administrația Penitenciarului nr.3-Leova împotriva încheierii judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Cimișlia sediul central din 15 decembrie 2022, pronunțată în cauza la plângerea condamnatului Acriș Ivan, cu privire la constatarea condițiilor inumane de detenție în Penitenciarul nr.5-Cahul și Penitenciarul nr.3-Leova și reducerea pedepsei -

C O N S T A T Ă:

Acriș Ivan execută pedeapsa în Penitenciarul nr.3-Leova, în baza sentinței Judecătoriei Comrat sediul central din 01.03.2019 (menținută prin decizia Curții de Apel Cahul din 19.06.2019), fiind condamnat pe art.***** Cod penal, cu aplicarea art.84 alin.(1), 85 alin.(1) Cod penal, la 9 ani 11 luni și 15 zile închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

Executând pedeapsa în Penitenciarul nr.3-Leova, la 23.08.2019 condamnatul Acriș Ivan a depus plângere, prin care solicită aplicarea prevederilor art.385 și 473^2 - 473^4 Cod de procedură penală și reducerea pedepsei pentru condiții inumane de detenție în instituțiile penitenciare.

În argumentarea plângerii a invocat, că solicită reducerea pedepsei în baza art.385 CPP pentru perioada 06.11.2018-01.03.2019, calculându-se două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv; și în baza art.473^3 CPP pentru perioada începând cu 01.03.2019 până în prezent, calculându-se 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție. **Precum și pentru perioada 11.03.2014-08.08.2014**.

Prin încheierea judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Cimișlia sediul central din 15 decembrie 2022, plângerea condamnatului Acriș Ivan a fost admisă, și s-a decis:

- se constată faptul că, condamnatul Acriș Ivan a fost deținut în condiții inumane, contrare prevederilor din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în:

- penitenciarul nr.5 Cahul, timp de 270 zile (perioada 06.11.2018-23.08.2019);
- penitenciarul nr.3 Leova, timp de 1208 zile (perioada 23.08.2019-15.12.2022), în **total 1478 zile**;

- se reduce pedeapsa condamnatului Acriș Ivan cu 252 zile, pentru **1268 zile** de detenție în calitate de condamnat în condiții inumane, calculându-se 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție;

- se încasează pentru 8 zile care nu pot fi incluse în calcul recompensa bănească în sumă de 400 lei (8 zile x 50 lei);

- se reduce pedeapsa condamnatului Acriș Ivan cu 456 zile, pentru **226 zile** de detenție în calitate de prevenit în condiții inumane, calculându-se 2 zile de reduceri pentru 1 zi de detenție;

- în total termenul se reduce cu 708 zile (456+252).

La 26 decembrie 2022 administrația Penitenciarului nr.3-Leova a depus cerere de recurs, solicitând casarea încheierii Judecătoriei Cimișlia sediul central din 15.12.2022, și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a plângerii condamnatului.

În argumentarea recursului s-a invocat caracterul superficial al motivării hotărârii emise. Condamnatul Acriș Ivan s-a deținut în condiții bune, fapt prin care au fost respectate standardele CPT privind condițiile de trai ale deținuților. Acriș Ivan a beneficiat de dreptul la plimbări zilnice nelimitate, deplasarea liberă pe teritoriul penitenciarului de la deșteptare până la stingere, dispune de acces la terenurile sportive și sala de forță, la bibliotecă, școală profesională, ateliere de muncă, zonele de odihnă. Din cuprinsul încheierii se indică perioada în calitate de prevenit 06.11.2018- 19.06.2019 în total 226 zile, însă în perioada indicată sun 225 zile. Instanța de fond a aplicat excesiv reducerea pedepsei cu 708 zile.

Procedura de citare la instanța de recurs a fost legal executată.

Condamnatul Acriș Ivan în ședința instanței de recurs a pledat pentru respingerea recursului Penitenciarului nr.3-Leova, menționând că condițiile de detenție în P-3 Leova nu s-au schimbat. Se deține în cea mai mică celulă, circa 13-14 m2, total 6 deținuți. În veceul din celulă persistă mucegai din care motiv cade tencuiala de pe perete. Nu consumă alimentația pregătită în penitenciar, deoarece a dus la apariția problemelor de sănătate. Referitor la perioada de detenție 11.03.2014-08.08.2014, a fost condamnat la 11.03.2014 și s-a eliberat pe 08.05.2018 în baza art.91 CP, însă a săvârșit infracțiunea și a solicitat să-i fie redus termenul din 2014 conform art.473 CPP.

Apărătorul condamnatului, avocatul Soltan Vasile, în ședința instanței de recurs a pledat pentru respingerea recursului Penitenciarului nr.3-Leova, cu menținerea încheierii instanței de fond.

În temeiul art.447 alin.(1) Cod de procedură penală, cauza a fost examinată în lipsa reprezentantului Penitenciarului nr.3-Leova, care, fiind legal citat despre data, ora şi locul

judecării cauzei, în ședința instanței de recurs nu s-a prezentat și nu a comunicat cauza neprezentării.

Studiind materialele cauzei, audiind apărătorul și condamnatul, şi analizând în complex argumentele invocate în raport cu recursul declarat, Colegiul judiciar conclude asupra admiterii recursului administrației Penitenciarului nr.3-Leova, casării încheierii primei instanțe, și restituirii cauzei în aceiași instanță de judecată, spre rejudecare în alt complet de judecată.

În sprijinul concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu art.449 alin.(1) pct.2 lit.c) Cod de procedură penală, „*judecând recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: ... admite recursul, casînd hotărârea, parţial sau integral, dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare*".

Colegiul judiciar relevă, că concluzia primei instanțe este una pripită, luată în urma cercetării superficiale a cauzei.

În conformitate cu prevederile art.473[2] Cod de procedură penală *„(1) Plîngerea împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială se află instituţia penitenciară în care se deţine condamnatul sau prevenitul ori, după caz, din care a fost eliberat. (2) Plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie menţionate la alin.(1) trebuie să conţină datele privind perioada şi locul detenţiei, precum şi descrierea detaliată a condiţiilor materiale care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului, cu solicitarea de a obliga administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile materiale contestate. La plîngere pot fi anexate explicaţiile altor condamnaţi sau preveniţi, copiile plîngerilor anterioare, adresate administraţiei instituţiei penitenciare sau autorităţilor de supraveghere, şi răspunsurile lor, alte probe relevante. Concomitent cu depunerea plîngerii, se expediază o copie a acesteia, cu anexarea materialelor respective, către organul care pune în executare sentinţa sau încheierea. (3) Condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei. (4) În cazul în care partea neexecutată din pedeapsă nu permite deducerea integrală a reducerii pedepsei sau perioada încălcării condiţiilor de detenţie este mai mică de 10 zile, în privinţa perioadei rămase condamnatul poate solicita despăgubire în valoare bănească. (5) Plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenţiei în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deţinuţi în astfel de condiţii, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenţie*".

Conform art.473^4 Cod de procedură penală, „*(1) La evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată dă apreciere atît probelor prezentate de părţi, cît şi rapoartelor instituţiilor naţionale şi internaţionale în domeniu.(2) La evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată ţine cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului sau ale prevenitului, precum şi de perioada în care condamnatul sau prevenitul a fost deţinut în condiţiile contestate. (3) În urma constatării faptului că condamnatul sau prevenitul a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, instanţa de judecată obligă administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile precare de detenţie, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăşi 15 zile, după expirarea căruia instituţia penitenciară informează instanţa de judecată despre executarea încheierii. (4) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculîndu-se de la 1 la 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. (5) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime de pînă la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente. (6) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), preveniţii sînt despăgubiţi în conformitate cu art.385 alin.(5) şi (6) sau, după caz, aceştia pot înainta o acţiune civilă. (7) Reducerea pedepsei sau, după caz, încasarea despăgubirii în valoare bănească, prevăzute la alin.(4) şi (5), se efectuează indiferent de confirmarea sau neconfirmarea vinovăţiei organului care pune în executare sentinţa sau încheierea ori a persoanelor publice din cadrul acestui organ. (8) Dacă nu se constată încălcări ale prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în cadrul executării pedepsei sau al detenţiei preventive, instanţa de judecată dispune respingerea plîngerii. (9) Încheierea adoptată în condiţiile prezentului articol este executorie imediat, însă poate fi atacată cu recurs la curtea de apel de către părţi, în termen de 10 zile de la data pronunţării, prin intermediul instanţei de fond. În cazul încasării mijloacelor băneşti, încheierea instanţei de judecată se execută în condiţiile prevăzute de Codul de executare”.*

Condamnatul Acriș Ivan deplânge condițiile de detenție în următoarele instituții penitenciare: Penitenciarul nr.3-Leova, Penitenciarul nr.5-Cahul, pentru perioada de detenție 06.11.2018-01.03.2019, 01.03.2019- pînă în prezent, *precum și pentru perioada 11.03.2014-08.08.2014.*

Conform rapoartelor prezentate de instituțiile penitenciare Penitenciarul nr.3-Leova și Penitenciarul nr.5-Cahul (f.d.12, 53, 57, 61) și înscrisurilor anexate, Acriș Ivan a fost reținut la 06.11.2018 s-a deținut în:

- Penitenciarul nr.5-Cahul în perioada 06.11.2018-23.08.2019;
- Penitenciarul nr.3-Leova în perioada 23.08.2019 – 15.12.2022.

În partea motivată a încheierii (pct.14) judecătorul de instrucție a reținut că Acriș Ivan a fost deținut în Penitenciarul nr.5-Cahul în perioada 15.11.2018-23.08.2019 (279 zile), în Penitenciarul nr.3-Leova în perioada 23.08.2019-până în prezent (1208 zile). În

total Acriș Ivan s-a deținut în penitenciarele sus indicate în total 1478 zile, dintre care în calitate de prevenit 226 zile (06.11.2018-19.06.2019). Acriș Ivan s-a deținut în condiții de arest preventiv în perioada 06.11.2018-19.06.2019 (pct.11 din încheiere).

Astfel, prin sentința Judecătoriei Comrat sediul central din 01.03.2019 (menținută prin decizia Curții de Apel Cahul din 19.06.2019), Acriș Ion a fost condamnat pe art.***** Cod penal, cu aplicarea art.84 alin.(1), 85 alin.(1) Cod penal, la 9 ani 11 luni și 15 zile închisoare, cu includerea în acest termen a perioadei aflării în arest preventiv 06.11.2018-01.03.2019.

Colegiul ține să puncteze, că judecătorul de instrucție **eronat a extins perioada arestării preventive** a lui Acriș Ivan, pentru care este aplicabilă reducerea pedepsei 2 zile de închisoare pentru 1 zi de detenție, până la data emiterii deciziei Curții de Apel Cahul din 19.06.2019.

Colegiul menționează, că mecanismul compensator prevăzut la art.385 alin.(5) Cod de procedură penală este aplicabil doar perioadei arestării preventive în care este valabilă prezumția nevinovăției, **adică până la adoptarea sentinței de către prima instanță, iar în cazul din speță la 01.03.2019 Judecătoria Comrat a adoptat sentința de condamnare,** în baza căreia Acriș Ivan a fost reținut și plasat în detenție.

În partea dispozitivă a încheierii judecătorul de instrucție constată că, condamnatul Acriș Ivan a fost deținut în condiții inumane contrare art.3 CEDO în: Penitenciarul nr 5-Cahul timp de 270 zile; Penitenciarul nr.3-Leova timp de 1208 zile – total 1478 zile. Totodată, a redus pedeapsa pentru 1268 zile de detenție în calitate de condamnat, și pentru 226 zile în calitate de prevenit, ceea ce constituie total 1494 zile.

Astfel, judecătorul de instrucție a admis erori la calcularea numărului total al zilelor de detenție pentru ambele penitenciare, și în consecință a stabilit eronat numărul total al zilelor de reducere, nu a indicat în care penitenciar s-a deținut Acriș Ivan în calitate de prevenit și condamnat.

Deși în partea descriptivă a încheierii sunt reflectate perioadele concrete de detenție ale condamnatului Acriș I., perioada de detenție pentru P-5 Cahul nu coincide cu perioada indicată în dispozitiv, și nu este clar în care penitenciar s-a deținut Acriș Ivan în calitate de prevenit și condamnat.

Prin urmare, prima instanță a admis erori la calcularea perioadelor de detenție cu statut de prevenit și condamnat, fără a indica penitenciarele în care s-a deținut distinct pentru fiecare perioadă, incorect a extins perioada de detenție pentru care sunt aplicabile prevederile art.385 alin.(5) CPP la reducerea pedepsei pentru deținere în arest preventiv, și în consecință a stabilit eronat un număr excesiv de zile care ar trebui reduse (compensate) din pedeapsă în raport cu formula de calcul prevăzută de lege.

Judecătorul de instrucție nu a dat răspuns la toate pretențiile indicate în plângerea condamnatului Acriș Ivan, care a solicitat reducerea pedepsei inclusiv și pentru perioada de detenție 11.03.2014-08.08.2014.

Materialul probator atestă că, în baza sentinței Judecătoriei Cahul din 11.03.2014, Acriș Ivan a fost deținut în Penitenciarul nr.5 Cahul, începând cu 11.03.2014 și ulterior la 08.08.2014 transferat la Penitenciarul nr.4-Cricova (f.d.57). La 07.05.2018 Acriș Ivan a

fost eliberat condiționat de pedeapsă înainte de termen (f.d.65) și reținut la 06.11.2018 (f.d.63).

Se reține că, anterior prin încheierea Judecătoriei Cimișlia sediul Leova din 16.07.2020 (casată prin decizia Curții de Apel Comrat din 21.10.2020), plângerea condamnatului Acriș Ivan cu privire la constatarea condițiilor de detenție pentru perioada 11.03.2014-08.08.2014 a fost respinsă ca tardivă.

În acest sens, judecătorul de instrucție urmează să se expună asupra pretențiilor condamnatului Acriș Ivan pentru perioada 11.03.2014-08.08.2014, și în dependență de circumstanțele stabilite, să decidă dacă plângerea condamnatului Acriș I. privind reducerea pedepsei privind condițiile de detenție pentru perioada 11.03.2014-08.08.2014 a fost depusă cu sau fără omiterea termenului.

Referitor la acordarea condamnatului Acriș Ivan a sumei de 400 lei cu titlu de despăgubire, calculate în condițiile art.473^4 alin.(4) Cod de procedură penală, pentru perioada rămasă de 8 zile în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, Colegiul judiciar reiterează prevederile art.473^2 alin.(4) CPP: „*În cazul în care partea neexecutată din pedeapsă nu permite deducerea integrală a reducerii pedepsei sau perioada încălcării condițiilor de detenție este mai mică de 10 zile, în privința perioadei rămase condamnatul poate solicita despăgubire în valoare bănească*”.

Din dispoziția citată rezultă că acordarea despăgubirii în valoare bănească pentru perioada care nu poate fi redusă **are loc doar la solicitarea condamnatului**, instanța neavând temei legal de a acorda din oficiu despăgubire bănească în lipsa solicitării din partea condamnatului. Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 13.06.2022 /f.d.16 vol.II/, condamnatul Acriș Ivan nu a solicitat judecătorului de instrucție despăgubiri bănești. Colegiul judiciar mai atrage atenția și asupra formulării respectivei dispoziții din dispozitivul încheierii: „se încasează pentru 8 zile care nu pot fi incluse în calcul recompensa bănească în sumă de 400 lei” – care este una neclară și incertă, nefiind indicat cert de la cine se încasează despăgubirea și în beneficiul cui.

Instanța de recurs este în imposibilitate de a înlătura erorile admise la judecarea cauzei în prima instanță, dat fiind că judecătorul de instrucție urmează să se expună detaliat asupra pretențiilor condamnatului, să dea o apreciere justă condițiilor de detenție în fiecare din penitenciarele reclamate, să înlăture lacunele comise la examinarea cazului, şi în dependență de probele acumulate, să pronunțe o hotărâre legală (argumentată și întemeiată).

Elucidând şi constatând cele descrise, analizând şi verificând argumentele, călăuzindu-se de prevederile art.449 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul judiciar -

D E C I D E:

Se admite recursul ordinar declarat de administrația Penitenciarului nr.3-Leova.

Se casează integral încheierea judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Cimișlia sediul central din 15 decembrie 2022, prin care a fost admisă plângerea

condamnatului Acriș Ivan, constatată detenția acestuia în Penitenciarul nr.5-Cahul și Penitenciarul nr.3-Leova în condiții contrare art.3 CEDO în perioada 06.11.2018-15.12.2022 și redusă pedeapsa cu 708 zile.

Se trimite cauza spre rejudecare în prima instanță – Judecătoria Cimișlia, în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă de la pronunțare.

Preşedintele şedinţei, judecătorul Vitalie Movilă

Judecătorii Serghei Pilipenco

Evghenii Dvurecenschii